

ИЗДАЈА, ПАТРИОТИЗАМ, НАЦИОНАЛИЗАМ

Немад БЛАГОЈЕВИЋ | 06.04.2014 | 00:01

Да би разумели о којој врсти издаје, патриотизма и национализма желим да говорим, покушаћу да вам дочарам читањем песме коју је 1875. године написао наш Ђура Јакшић (1832-1878):

И овај камен земље Србије,
што претећ сунцу дере кроз облак,
суморног чела мрачним борама,
о вековечности прича далекој,
показујући немом мимиком
образа свога бразде дубоке.

Векова тавних то су трагови,
те црне боре, мрачне пећине.
А камен овај, ко пирамида
што се из праха диже у небо,
костију кршних то је гомила
што су у борби против душмана
дедови твоји вољно слагали,
лепећи крвљу срца рођеног
мишица својих кости сломљене,
да унуцима спреме бусију,
оклен ће некад смело презирућ
душмана чекат чете грабљиве.

И само дотле, до тог камена,
до тог бедема,
ногом ћеш ступит можда, поганом!
Дрзнеш ли даље? ... Чућеш громове
како тишину земље слободне
са грмљавином страшном кидају.
Разумећеш их срцем страшљивим
шта ти са смелим гласом говоре,
па ћеш о стења тврдом камену
бријане главе теме ћелаво
у заносноме страху лупати!
Ал један израз, једну мисао,
Чућеш у борбе страшној ломљави:
„Отаџбина је ово Србина!“

Можда, да смо рођени у неко друго време, тема издаје, патриотизма, национализма би биле сувишне, а инсистирање на њима сматрано прекомерним и непотребним, јер би оне биле дубоко усађене у сваком од нас у оној мери у којој је то и неопходно и у којој испуњавају срце искреним осећањима. **Али данас када живимо у земљи која је све само не поносна, у којој је издајник синоним за лагодан живот, у земљи у којој су педери добродошли, али добродошлице нема за патриоте, у земљи у којој је полтронство постулат, а национализам примитивност,** имам потребу да ове појмове дефинишем да у будућност не би ишли као „стадо оваца које блејећи иде на клање,, већ да нађемо свој пут који доноси поштовање.

По дефиницији издаја је облик преваре када се изневери нечије поверење, или се издају интереси групе којој се припада. Као таква изазива увек осуду и није омиљена ни међу онима којима доноси корист. Просто, онај ко је издао себе и своје, **питање је времена или новца када ће поново издати неког другог. То је једноставно карактерна особина.**

Патриотизам долази од грчке речи πατριώτης што значи земљак. И представља особу која воли своју отаџбину и спремна је да брани. Патриотизам је сложено, субјективно осећање и вредносна оријентација, односно сегмент који укључује осећање љубави према отаџбини, непријатељства према свима који покушавају да је угрозе као и чврсту спремност за очување и одбрану отаџбине и државе као једне од врхунских вредности.

Као и патриотизам и национализам је сложен појам тј. осећање које представља различите нивое националне свести. У основи је то снажна национална свест која подразумева љубав према својој нацији, добро познавање националне историје и културе, истицање националних обележја (које у сваком случају нису плаве заставе са жутим звездицама, јер у последње време имам посебну аверзију ка жутом, а сигурно ни заставе у дугиним бојама), затим национални понос и искрено залагање за национални просперитет без угрожавања других. Када овако јасно дефинишемо појмове, иако се данас убиство сматра најгорим злочиним, јасно нам је зашто се у прошлости издаја државе и народа сматрала гором. **Треба напоменути да се рецимо у енглеском закону који је важио све до 1814. године издаја кажњавала вешањем, дављењем и на крају сечењем на четири дела.**

Колико је важно и чисто осећање патриотизма и национализма као и припадности, без обзира чему нас данас уче, може се посматрати и кроз књижевност, па се тако у српској књижевности и митологији Вук Бранковић сматра највећим грешником јер је издао српски народ у Косовској Бици. Али не само српска књижевност већ уопштено светска, идентично гледа на издајнике па ће мо тако у Дантеовој „Божанској комедији“ сазнати да су најнижи кругови пакла одређени за издајнике, а и **БИБЛИЈА је врло јасна по том питању па је Јуда који је издао Исуса Христа изложен најгорим мукама, а његово име је синоном за нешто лоше (зато се немојте чудити када поред имена данашњих политичара видите и уписано Јуда).**

Треба да будемо свесни да се живот не завршава са нашим физичким постојањем и да су искреност и оданост породици, пријатељима, држави и нацији узвишена осећања. Па да чак и они који нажалост не верују у то и тиме чине грех, морају бити свесни и желети да оставе чисто име и бољу будућност својим покољењима, а то се не може без искрене љубави према својој породици, својим пријатељима, својој држави, свом народу, нацији.

Они једноставно, знајући да то изискује личну енергију и жртве, што нематеријалне што материјалне, своје поступке оправдавају тобоже тиме да је један живот и како смо сви једнаки. Како су они према свима исти, постављајући се просто узвишено без реалне основе и својом охолошћу без имало понизности ка Богу заборављају да су само од крви и меса, а да су „гробља пуна незаменљивих људи“, како је рекао француски државник Георгес Цлеменсеау 1841.

Одговор на њихову тезу да смо сви једнаки и да смо сви исти, треба тражити у томе да човек воли сву децу. Просто, деца су невина и неискварена, али зар није лицемерно рећи да своју децу волиш колико и другу. Зар своје пријатеље не волиш више од других људи, па зашто се онда стидети зашто лагати и не речи да своју државу волиш више од других држава.

Зашто не признати и рећи да свој народ и нацију волиш више од других народа и нација. Разумем да је свака држава лепа на неки свој начин, али зар није нормално и људски да ону у којој си рођен, у којој си растао и школовао се, да ону у којој леже кости твојих предака и у којој требају да имају будућност твоји потомци, учиниш лепшом, направиш бољом, оставиш слободном.

Сматрам да наша деца заслужују будућност и да тиме никоме не чинимо зло и не дозвољавам да ме под окриљем идеологије о вишим интересима једнакости стално ломе, газе и објашњавају да то мора тако јер смо непокорни и да зато не заслужујемо своју земљу, своју слободу. Као да су ми је они поклонили, а заборављају да су нам је оставили наши преци.

И зато желим да им поручим да не желим ништа њихово, али да морамо да бранимо своје. Свом народу који се још увек двоуми збуњен шта је истина, упућујем речи француског политичара Мирабоа из 18. века: „Треба се усправити да би био велики – да би био мали довољно је да будеш онакав какав си.“

Пошто сам тему започео песмом можда не би било згорег да и завршим излагање слично, песмом српског песника рођеног у Мостару који је све ово о чему причамо доживео и преживео пре нешто више од једног века и инспирисан тиме написао песму „Остајте овде“.

Наравно реч је о нашем **Алекси Шантићу (1868 – 1924):**

ОСТАЈТЕ ОВДЈЕ

Остајте овдје!... Сунце туђег неба,
неће вас гријат кò што ово грије.
Грки су тамо залогаји хљеба
гдје свога нема и гдје брата није.
Од своје мајке ко ће наћи бољу?!
А мајка ваша земља вам је ова.
Баците поглед по кршу и пољу,
свуда су гробља ваших прадједова.
За ову земљу они бјеху диви,
узори свијетли, што је бранит знаше.
У овој земљи останите и ви,
и за њу дајте врело крви ваше.
Кò пуста грана, кад јесења крила
тргну јој лисје и покосе ледом,
Без вас би мајка домовина била,
а мајка плаче за својијем чедом.
Не дајте сузи да јој с ока лети,
врат'те се њојзи у наручју света.
Живите зато да можете мријети
на њеном пољу гдје вас слава срета!
Овдје вас свако познаје и воли,
а тамо нико познати вас неће.
Бољи су своји и кршеви голи
Но цвијетна поља куд се туђин креће.
Овдје вам свако братску руку стеже.
У туђем свијету за вас пелен цвјета,
За ове крше све вас, све вас веже.
Име и језик, братство, и крв света,
остајте овдје!... Сунце туђег неба
неће вас гријат кò што ово грије.
Грки су тамо залогаји хљеба
гдје свога нема и гдје брата није...